Region Stockholm

26

Inriktning Kompetenscentrum för kultur och hälsa år 2022

HSN 2022-0275

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Pauline af Ekenstam

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-03-17

HSN 2022-0275

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Inriktning Kompetenscentrum för kultur och hälsa år 2022

Ärendebeskrivning
Ärendet utgör förslag till beslut om att fastställa inriktning och fördelning av medel för verksamheten vid Kompetenscentrum för kultur och hälsa för år 2022.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Inriktning och fördelning av medel för verksamheten vid Kompetenscentrum för kultur och hälsa fastställs för år 2022.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Forskning visar att kulturinsatser kan öka det fysiska, psykiska, sociala och existentiella välbefinnandet vid en rad olika tillstånd. Att integrera estetiska uttryckssätt som ett komplement i vården innebär att utgå från ett person-centrerat förhållningssätt. En sådan vård kan kallas kulturunderstödd och utgår ifrån ett salutogent synsätt. Det innebär att fokus sätts på hela människan och på individens friska resurser, trots sjukdom och andra svårigheter.

I Region Stockholms Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi

2021–2024 anges att samverkan mellan olika aktörer är en förutsättning för gränsöverskridande forskningssamarbeten där långsiktiga och innovativa lösningar kan uppnås och bidra till Stockholmsregionens attraktivitet. Därför ska naturvetare, samhällsvetare, humanister, kulturlivet och olika professioner inom Region Stockholm arbeta tillsammans med att identifiera utmaningar och forskningsfrågor (RS 2019-0750).

Mot bakgrund av kulturnämndens och hälso- och sjukvårdsnämndens beslut att kulturförvaltningen tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska utveckla ett ledande kompetenscentrum för kultur och hälsa inom vård och äldreomsorg i länet (HSN 2016-3286 HDIR, LS 2015-0039, LS 1312-1542, LS 1403-0399), finns sedan år 2019 ett Kompetenscentrum för kultur och hälsa etablerat. Kompetenscentrum för kultur och hälsa organiseras inom Region Stockholms kulturförvaltning och finansieras av anslag från hälso- och sjukvårdsnämndens budget. Verksamhetens budget, inriktning och genomförande förankras med en styrgrupp bestående av chefsrepresentanter för hälso- och sjukvårdsförvaltningen, kulturförvaltningen samt från forskning och innovation vid regionledningskontoret. För år 2020 beslutades verksamhetens budget uppgå till 4,8 mnkr och för 2021 4,840 mnkr. Verksamheten har en egen hemsida https://kulturochhalsa.regionstockholm.se/. Kompetenscentrum för kultur och hälsa verkar för att kultur ska integreras i regionens ordinarie vård- och äldreomsorgsverksamhet samt att ett integrerat och humanistiskt synsätt på området kultur och hälsa främjas (Inriktningsdokument KN 2020/13).

Överväganden
Kompetenscentrum för kultur och hälsa bidrar till ett framgångsrikt arbete inom området kultur och hälsa och har i ansvar att öka kännedomen om kulturområdets potential som hälsofaktor som ett komplement till vård och behandling. Genom att samla patienter, vårdgivare, kulturlivet och forskningen, kan kultur integreras i regionens ordinarie vård- och äldreomsorgsverksamhet samt bidra till att ett integrerat och humanistiskt synsätt på området kultur och hälsa främjas.

Kompetenscentrum för kultur och hälsa bedriver verksamhet inom fyra verksamhetsgrenar: kunskapsutveckling, metodutveckling, kunskapsspridning och långsiktigt strategiska frågor. Detta görs genom att finansiera och stödja innovativa pilotprojekt och utvärderingsinsatser av desamma, ta fram utbildningsmaterial samt bedriva kommunikationsinsatser.

Nedan områden har identifierats stödja integrering av kultur i regionens ordinarie vård- och äldreomsorgsverksamhet samt främja ett integrerat och humanistiskt synsätt. Under 2022 föreslås verksamheten vid Kompetenscentrum för kultur och hälsa ha följande inriktning:

Kunskapsutveckling
Musik i barnsjukvården: Utvärdering av hur barn och vårdpersonal upplever levande musik som spelas på patientens rum. Ett samarbete mellan Södersjukhuset, Sophiahemmet Högskola och Kungliga Musikhögskolan.

2020–2022 300 000 kr/år

Antistigma-teater: Teaterinsats av dramapedagog med patienter med psykossjukdom. Samarbete mellan Mottagningen för nydebuterade psykossjukdomar, Norra Stockholms psykiatri och Institutionen för de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Stockholms universitet.

2020-2021	300 000 kr/år
2022	30 000 kr (rapport) samt 100 000 kr implementering Aleris psykiatri Lotsa vid Danderyds sjukhus

Digital Dans för Parkinson: Samarbete mellan Institutionen för sociala och psykologiska studier vid Karlstads universitet resp. Umeå universitet och Balettakademin i syfte att utvärdera digitalt förmedlad dans enligt metoden Dans för Parkinson.

2021	100 000 kr (utvärdering) 100 000 kr (subvention kurser)
2022	150 000 kr (uppdrag till Balettakademin att sprida metoden till rehabverksamheter i Region Stockholm) 150 000 kr (subvention kurser) 30 000 kr (spridningskonferens)

Kulturunderstödd ambulanssjukvård: Ett samarbete med ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) ambulanssjukvård och kulturförvaltningen har inletts kring möjligheten att gestalta ambulanser konstnärligt, utifrån ett salutogent perspektiv. Kompetenscentrum för kultur och hälsa bekostar en förstudie. Projektet kopplas till innovationsstrategin.

2022 200 000 kr (förstudie)

Barn möter clown: Samarbete med Stockholms universitet och Astrid Lindgrens barnsjukhus kring barns möte med clowner i vården. Studenter vid psykologprogrammet kommer att skriva examensuppsatser om barns möte med clown men även framgent om andra kulturinsatser som också bekostas av kulturförvaltningen.

Budget: Arbetet utförs inom ramen för utbildningsprogrammet och ersätts därför inte.

Metodutveckling och implementering
Till metodutvecklande insatser och implementering avsätts mellan 50 000 kr och 400 000 kr beroende på insatsens omfattning. Större delen av dessa medel bekostar insatser som genomförs av kulturaktörer.

Beroendecentrum Stockholm– en modell för att implementera en kulturunderstödd vård: Samarbete i syfte att stödja Beroendecentrum Stockholms viljeinriktning att profilera verksamheten genom att integrera kultur långsiktigt.

2021 350 000 kr (implementering av insatser)
2022 300 000 kr (implementering av insatser)
250 000 kr (utvärdering)

Aktivera konst i vården – Konstblick: Samarbete med länets sjukhus och andra vårdverksamheter, som Beroendecentrum Stockholm, i syfte att med metoden Konstblick ge vården ökade möjligheter att föra samtal kring konsten utifrån en patientcentrerad vård.

2021 300 000 kr (samordning) samt 80 000 kr (material)
2022 375 000 kr (samordning) samt 60 000 kr material)

Pilotprojekt Musik- och sånglek på BVC i områden med höga ohälsotal: Samarbete med Hallunda BVC, Skärholmen BVC och Fittja BVC. Musikterapeuter genomför musikinsatsen tillsammans med en barnsjuksköterska i syfte att pröva genomförbarheten.

2021 85 000 kr (implementering)

2022 170 000 kr (implementering om lämpligt i fler barnavårds-centraler)

Pilotprojekt Digitala berättelser: Samarbete med Psykoonkologiskt centrum, Svenska hjärntumörföreningen och Beroendecentrum Stockholm. Syftet är att patienter och anhöriga får lära sig att göra digitala berättelser. Berättelsen kan vara om mötet med vården eller om andra personliga erfarenheter.

2021 70 000 kr (instruktionsfilmer)
60 000 kr (pedagog Hjärntumörföreningen)
2022 70 000 kr (pedagog)

Dansa utan krav: Samarbete med länets kommuner, hälso- och sjukvårds-förvaltningens handläggare för fysisk aktivitet på recept och Storstockholm. Syftet är att fortsätta sprida dansmetoden bland annat med hjälp av den handbok som utformats för att främja ungdomars och unga vuxnas psykiska hälsa.
Budget: Insatsen genomförs inom ram.

Kulturunderstödd rehabilitering via vårdcentral: Preliminärt samarbete med vårdcentraler i Norrtälje Tiohundra för att främja psykisk hälsa.

2022 50 000 kr (arvode kulturaktörer och ersättning vårdcentral halvår)

Kunskapsspridning

Sprida e-utbildningen Kultur för hälsa och välbefinnande:
Kompetenscentrum för kultur och hälsa har i samarbete med webbpedagog på regionens utbildningsportal Lärtorget utformat en e-utbildning i syfte att öka kännedomen om sambandet mellan kultur och hälsa med inriktning mot vården. Kommunikationsplan uppdateras.
Budget: Insatsen genomförs inom ram.

Uppföljning av Stiftelsen Äldrecentrum FoU av implementering av musik på Serafen: Äldrecentrum har uppdragits att följa upp ett samarbete med Stockholms stad, Kungsholmens stadsdelsförvaltning som syftar till att implementera musik som omvårdnadsåtgärd med äldreomsorgspersonal. Gruppen Musikkraft ansvar för fortbildningen.

2021 100 000 kr
2022 50 000 kr

Stöd till att ta fram en rapport om uppdaterad forskning kring bildterapi med utgångspunkt i neurovetenskap. Samarbete med bildterapeuter vid barn- och ungdomspsykiatri heldygnsvård, Sachsska barnsjukhuset.

2022 30 000 kr (utformning rapport)

Genomföra riktade spridningskonferenser: En nordisk kultur och hälsa-konferens kommer att genomföras i maj 2022 i samarbete med Kungliga musikhögskolan och det nordiska forskningsnätverket inom fältet.

2022 100 000 kr

Ekonomiskt stöd till webbplatsen och programmet Den kulturella hjärnan vid Karolinska institutet: Verksamheten bedriver en hemsida med aktuell forskning inom kultur och neurovetenskap, genomför föreläsningar med internationella forskare och arbetar strategiskt för att befästa området som en nationell forskningsnod genom Centrum för kultur, kognition och hälsa.

2022 150 000 kr/år

Långsiktigt strategiska frågor
Genomföra insatser utifrån den framåtblickande rapport som företaget Helseplan uppdragits att göra.

Ekonomiska konsekvenser
Uppdraget bedrivs inom ram. Kostnader för samverkansinsatser och projekt sker inom ramen för det ordinarie uppdraget som tilldelats en budget 2022 på 4 940 000 kr. Kulturförvaltningen rekvirerar samtliga medel för ordinarie uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen baserat på beslutad verksamhetsplan. Kostnaderna ska belasta enhet 135 och frikod 8543.

Konsekvenser för patientsäkerhet
En kulturunderstödd vård bidrar till hälso- och sjukvårdens ambition om att tillämpa ett personcentrerat förhållningssätt samt tar till vara individens egen kunskap i vårdförloppet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
En kulturunderstödd vård kan främja en god och jämlik hälsa i befolkningen.

Miljökonsekvenser
Beslutet får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Beslutet får oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Kulturförvaltningen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-03-17